

ΠΡΟΚΑΤΑΡΚΤΙΚΗ ΠΡΟΤΑΣΗ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗΣ
ΑΠΟ LIFE-NATURE

**“ΕΘΝΙΚΟΣ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ ΓΙΑ ΤΗ ΒΙΩΣΙΜΗ
ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΤΟΥ ΔΙΚΤΥΟΥ NATURA ΚΑΤΑ ΤΗΝ
ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΙΚΗ ΠΕΡΙΟΔΟ 2014-2020”**

Πρωτοβουλία Επιτροπής ΦΥΣΗ

ΕΙΣΑΓΩΓΙΚΑ για την πρόταση

Πλαίσιο

Πρόγραμμα *Life – Nature*

Προϋποθέσεις: Μέγιστο Κοινοτικής Χρηματοδότησης, 50%.

Διάρκεια: 2- 5 χρόνια

Η συγκεκριμένη πρόταση στηρίζεται στο μοντέλο των *Biodiversity Action Plans* που υλοποιούνται στην Αγγλία. Δηλαδή θα περιλαμβάνει τη δημιουργία μιας αρχικής πρότασης από τεχνοκράτες μετά από συναντήσεις εργασίας με τους εμπλεκόμενους φορείς και συνυπολογισμό στρατηγικών και προτεραιοτήτων. Θα υπάρχει εκτενής φάση διαβούλευσης με ημερίδες, συναντήσεις εργασίας, παρουσιάσεις. Στο σχεδιασμό θα υπάρχει ενσωματωμένη διαδικασία παρακολούθησης και αξιολόγησης της εφαρμογής του. Στο τέλος της πρώτης διετίας (2012-2013), θα παραδοθεί αρχικό σχέδιο και θα ακολουθήσουν πιλοτική εφαρμογή, αξιολόγησή και αναπροσαρμογή του. Αυτά θα συνοδεύονται από ενημέρωση κοινού και χρηστών για το πρόγραμμα Διαχείρισης και Προστασίας στο δίκτυο *Natura*.

Απαιτούμενα

- Δέσμευση συγχρηματοδότησης από **Πράσινο Ταμείο**
- Διαμόρφωση Εταιρικού Σχήματος
- Συνάντηση με υψηλόβαθμο στέλεχος στη *Life Unit* για να συζητηθεί το θέμα και να υπάρξει σχετικό *feedback*.
- Να ετοιμαστεί η οριστική πρόταση μέχρι τον Ιούνιο

Επιτροπή Φύση

Λόγω της απουσίας νομικής της υπόστασης, δεν μπορεί να συμμετέχει ως εταίρος. Χρειάζεται να βρεθεί άλλο 'όχημα', όπως το ΕΚΠΑΑ ή ένα πανεπιστήμιο ή ένα ινστιτούτο. Μπορεί μόνο να συμμετέχει ως Υπουργείο ΠΕΚΑ, όπως και οι επιμέρους εμπλεκόμενες Υπηρεσίες.

- Αναλυτικά οφέλη, στόχοι, υλοποίηση βρίσκονται στη συνοπτική πρόταση που ακολουθεί
- Η πρόταση οριστικοποιείται, εάν αυτό είναι επιθυμητό, ανάλογα και με τις υπάρχουσες δυνατότητες

ΤΙΤΛΟΣ ΠΡΟΤΕΙΝΟΜΕΝΟΥ ΕΡΓΟΥ: ΕΘΝΙΚΟΣ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ ΓΙΑ ΤΗ ΒΙΩΣΙΜΗ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΤΟΥ ΔΙΚΤΥΟΥ NATURA ΚΑΤΑ ΤΗΝ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΙΚΗ ΠΕΡΙΟΔΟ 2014-2020

Εισαγωγή

Το προτεινόμενο έργο στοχεύει στην εκπόνηση προγραμματικού σχεδιασμού για την αναγνώριση των στρατηγικών στόχων και προτεραιοτήτων, καθώς και των ενδεδειγμένων διαχειριστικών παρεμβάσεων, για τη διασφάλιση της ικανοποιητικής κατάστασης διατήρησης του δικτύου Natura στη χώρα μας. Επίσης στον προσδιορισμό των διαθέσιμων και εν δυνάμει πηγών χρηματοδότησης, κοινοτικές και εθνικές (δημόσιες και ιδιωτικής), για την υλοποίηση του σχεδιασμού αυτού, κατά την προγραμματική περίοδο 2014-2020.

Το προτεινόμενο έργο εναρμονίζεται με τις κατευθύνσεις της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, σε ότι αφορά στην ανάγκη εθνικού προγραμματικού σχεδιασμού από τις χώρες μέλη, για τη διαχείριση και χρηματοδότηση του δικτύου Natura, προκειμένου να μπορέσουν να κινητοποιηθούν οι απαραίτητοι ευρωπαϊκοί πόροι, μέσα από το χρηματοδοτικό εργαλείο Life (που αναμένεται ότι θα διευθυνθεί σημαντικά μετά το 2013), καθώς και από τα διαθρωτικά ταμεία της επόμενης περιόδου. Πιο συγκεκριμένα, εντάσσεται στη νέα θεματική ενότητα των προγραμμάτων Life – Nature που δημιουργήθηκε στο πλαίσιο της πρόσκλησης του 2011, με τίτλο «Natura 2000 management and restoration programme projects». Η ενότητα αυτή απευθύνεται σε εθνικές και περιφερειακές αρχές, με στόχο την συνδρομή τους στη διαμόρφωση εθνικών προγραμμάτων διαχείρισης – αποκατάστασης των περιοχών του δικτύου Natura για την προγραμματική περίοδο 2014-2020.

Η Επιτροπή Φύση, μέσα από τον θεσμικό της ρόλο ως Εθνική Επιτροπή Προστατευόμενων Περιοχών και διαθέτοντας ισχυρό επιστημονικό δυναμικό, θα μπορούσε σε συνεργασία με τις αρμόδιες υπηρεσίες του ΥΠΕΚΑ να συμβάλει σημαντικά στη διαμόρφωση του σχεδιασμού αυτού, αν διέθετε τον απαραίτητο υποστηρικτικό μηχανισμό σε διοικητικό και τεχνοκρατικό επίπεδο. Το προτεινόμενο πρόγραμμα εκτιμάται ότι μπορεί να δώσει αυτή τη δυνατότητα στην Επιτροπή Φύση και επομένως να επιτρέψει μια πιο συστηματική και ολοκληρωμένη προσέγγιση του σχεδιασμού για το δίκτυο Natura.

Σκοπός του έργου:

Σκοπός του έργου είναι η κατάστρωση ενός ευρείας αποδοχής, στοχευμένου, ρεαλιστικού και αποτελεσματικού στρατηγικού Σχεδίου Δράσης για τη μακρόχρονη διαχείριση και αποκατάσταση των περιοχών του δικτύου Natura της χώρας. Ειδικότεροι στόχοι είναι η αντικειμενική αποτίμηση των υφιστάμενων και μελλοντικών αναγκών διαχείρισης για τη διασφάλιση της καλής κατάστασης διατήρησης και της συνεκτικότητας του δικτύου Natura, η ιεράρχηση των διαχειριστικών προτεραιοτήτων, ο προσδιορισμός των αναγκαίων μέτρων διαχείρισης-αποκατάστασης ειδών και περιοχών, η ενσωμάτωση με συμμετοχικές διαδικασίες των απόψεων των εμπλεκόμενων φορέων και υπηρεσιών και η αναζήτηση τρόπων και πηγών χρηματοδότησής (ευρωπαϊκών, εθνικών - δημόσιων και ιδιωτικών) για την προγραμματική περίοδο 2014-2020.

Το πρόγραμμα Life, μέσα από το οποίο θα καταστρωθεί το Σχέδιο Δράσης, θα αναγνωρίσει και προδιαγράψει τις αναγκαίες προϋποθέσεις που θα επιτρέψουν στις αρμόδιες

υπηρεσίες να διασφαλίσουν σε μακροπρόθεσμο ορίζοντα την Ικανοποιητική Κατάσταση Διατήρησης ειδών και τύπων οικοτόπων του δικτύου Natura, καθώς και των στοιχείων που συμβάλλουν στη συνεκτικότητα και καλή οικολογική λειτουργία του δικτύου, καλύπτοντας με τον τρόπο αυτό ζητήματα όπως οι «πράσινες υποδομές» και οι «υπηρεσίες των οικοσυστημάτων».

Το Σχέδιο Δράσης θα υλοποιηθεί πιλοτικά για μια διετία και θα αναπροσαρμοστεί - οριστικοποιηθεί με βάση τα συμπεράσματα από την πιλοτική εφαρμογή, για να αποτελέσει κατόπιν στρατηγικό εργαλείο για τη διαχείριση – αποκατάσταση του δικτύου Natura.

Εταιρικό Σχήμα

Η κατάστρωση του Σχεδίου Δράσης θα εκπονηθεί στο πλαίσιο προγράμματος Life Nature (συγχρηματοδοτούμενου από την ΕΕ σε ποσοστό 50%) που θα υλοποιηθεί από τη Γενική Δ/ση Περιβάλλοντος του ΥΠΕΚΑ, με εμπλοκή των αρμόδιων Τμημάτων (ΤΔΦΠ και Τμήμα Συντονισμού Προστατευόμενων Περιοχών, εφόσον συσταθεί, καθώς και της Ειδικής Υπηρεσίας Διαχείρισης ΕΠ Περιβάλλον και της Ειδικής Υπηρεσίας Συντονισμού Περιβαλλοντικών Δράσεων), σε συνεργασία με την Επιτροπή Φύση και το Πράσινο Ταμείο, που θα αναλάβει την εθνική συγχρηματοδότηση.

Στο πρόγραμμα προτείνεται να συμμετέχουν επίσης το ΕΚΠΑΑ, το ΑΠΘ και το ΕΘΙΑΓΕ, ως φορείς που μπορούν να παράσχουν τεχνογνωσία και ευελιξία στην προετοιμασία και εκπόνηση του σχεδιασμού, στην οργάνωση των διαδικασιών διαβούλευσης και δημοσιοποίησης, καθώς και στην κατάστρωση των υποστηρικτικών τεχνικών κειμένων και δράσεων.

Προτείνεται ακόμη η συμμετοχή ενός ιδιωτικού φορέα ο οποίος θα συμβάλει στη διερεύνηση – κατάστρωση χρηματοδοτικών προτάσεων – εργαλείων για τη χρηματοδότηση μέρους των διαχειριστικών αναγκών του δικτύου Natura από τον ιδιωτικό τομέα, μέσα από καινοτόμες προσεγγίσεις. Η Τράπεζα Πειραιώς θα μπορούσε να είναι ένας τέτοιος εταίρος, αφού διαθέτει εμπειρία στα προγράμματα Life και παράλληλα έχει εκφράσει ενδιαφέρον για τέτοιου τύπου προσεγγίσεις.

Μπορεί επίσης να διερευνηθεί η συνεργασία με φορέα του εξωτερικού, που διαθέτει εμπειρία και τεχνογνωσία σε θέματα εθνικού σχεδιασμού και συντονισμού προγραμμάτων διαχείρισης - αποκατάστασης προστατευόμενων περιοχών (ενδεικτικά αναφέρονται η JNCC και το ΙΕΕΡ από τη Μεγάλη Βρετανία).

Αναμενόμενα Οφέλη

1. Ολοκληρωμένος, συστηματικός και αποτελεσματικός σχεδιασμός της διαχείρισης – αποκατάστασης του δικτύου Natura, καθώς και της μελλοντικής του χρηματοδότησης, με τεχνοκρατική προσέγγιση, καθώς και συμμετοχικές διαδικασίες σχεδιασμού – προγραμματισμού.
2. Συνολική αντικειμενική αποτίμηση των υφιστάμενων αναγκών του δικτύου Natura, προκειμένου να επιτευχθεί η ικανοποιητική κατάσταση διατήρησης ειδών και περιοχών.
3. Παροχή ενός υψηλών προδιαγραφών ευέλικτου υποστηρικτικού μηχανισμού προς την Επιτροπή Φύση αλλά και προς τη Γενική Δ/ση Περιβάλλοντος του ΥΠΕΚΑ ως προς την αξιολόγηση, παρακολούθηση, διαχείριση των περιοχών του δικτύου. Εκτιμάται ότι τουλάχιστον 3-5

έμπειροι τεχνοκράτες μπορούν να απασχοληθούν στον μηχανισμό αυτό για μία τετραετία, ενώ παράλληλα θα δημιουργηθούν χωρικές βάσεις διαχείρισης δεδομένων για το δίκτυο Natura, αυξάνοντας σημαντικά τις επιχειρησιακές δυνατότητες της Επιτροπής Φύση. Ο μηχανισμός αυτός δεν θα είναι μία ακόμη υπηρεσία, αλλά μια ομάδα ειδικών επιστημόνων που θα δουλεύει δίπλα στην Επιτροπή επικουρώντας τεχνικά και επιστημονικά τις υπηρεσίες του ΥΠΕΚΑ, στα θέματα διαχείρισης – διατήρησης του δικτύου Natura.

4. Δημιουργία και πιλοτική λειτουργία ενός αποτελεσματικού εταιρικού σχήματος, που θα επιτρέψει τη βελτιστοποίηση του σχεδιασμού και της εφαρμογής των παρεμβάσεων διαχείρισης- διατήρησης στο δίκτυο Natura, και την κινητοποίηση κοινοτικών και εθνικών (δημόσιων και ιδιωτικών) πόρων, προωθώντας την βιώσιμη ανάπτυξη – διατήρηση των περιοχών του δικτύου.
5. Η πιλοτική υλοποίηση ανοιχτών συμμετοχικών διαδικασιών στη διαμόρφωση του Σχεδίου Δράσης θα το καταστήσει αποδεκτό από τις ομάδες χρηστών και τους φορείς που εμπλέκονται στη διαχείριση – ανάπτυξη των περιοχών Natura.
6. Στη σημερινή δύσκολη οικονομική συγκυρία, η προσέλκυση συμπληρωματικών κοινοτικών πόρων και η βελτιστοποίηση του σχεδιασμού για την αποτελεσματική χρήση των δημόσιων πόρων, καθώς και για την κινητοποίηση ιδιωτικών επενδύσεων μέσα από ένα αξιόπιστο Σχέδιο Δράσης, αποτελεί ουσιαστικά τη μοναδική ορθολογική προσέγγιση σε ότι αφορά στη διαχείριση του δικτύου Natura αλλά και στην προώθηση της αποδοχής του από τις τοπικές κοινωνίες.

Περίοδος Υλοποίησης

4 ως 5 χρόνια εκ των οποίων τα 2 πρώτα θα αφιερωθούν στην κατάστρωση του Σχεδίου Δράσης, ακολουθούμενα από διετή πιλοτική εφαρμογή και περαιτέρω αναπροσαρμογή του Σχεδίου Δράσης με βάση τα συμπεράσματα της αξιολόγησης της πιλοτικής εφαρμογής.

Έναρξη, τον Ιούνιο 2012 – λήξη, τέλος του 2016

Συνολικός προϋπολογισμός

2-2,5 εκ ευρώ (κοινοτική συμμετοχή 50%)

Τρόπος Υλοποίησης

Θα συσταθεί Ομάδα Έργου με συμμετοχή στελεχών του ΥΠΕΚΑ και των εταίρων του προγράμματος, καθώς και θεματικές Ομάδες Εργασίας, με συμμετοχή στελεχών των εταίρων αλλά και εξωτερικών εμπειρογνομόνων.

Παράλληλα θα στελεχωθεί ο επιχειρησιακός κορμός του έργου με επιστήμονες και εμπειρογνώμονες που θα αποτελέσουν τον υποστηρικτικό μηχανισμό της Επιτροπής Φύση σε όλη τη διάρκεια υλοποίησης του έργου.

Το πρόγραμμα θα ξεκινήσει με την υλοποίηση προπαρασκευαστικών δράσεων, κατά τις οποίες θα παραχθούν με τη συμμετοχή εμπειρογνομόνων και

τεχνοκρατών κείμενα εργασίας για τις βασικές παραμέτρους του Σχεδίου Δράσης (αναγνώριση οικολογικών απαιτήσεων, απειλών και αναγκών διαχείρισης προκειμένου να επιτευχθεί η ικανοποιητική κατάσταση διατήρησης για είδη, οικοτόπους, περιοχές, αναγνώριση των στόχων διατήρησης ανά περιοχή, διασφάλιση της συνεκτικότητας του δικτύου, προσαρμογή του δικτύου στην κλιματική αλλαγή, δυνατότητες βιώσιμης ανάπτυξης του δικτύου).

Από την Επιτροπή Φύση θα εκπονηθεί Σχέδιο Παρακολούθησης με δείκτες παρακολούθησης για την αξιολόγηση της αποτελεσματικότητας των προτεινόμενων διαχειριστικών παρεμβάσεων, με βάση τους στόχους του Σχεδίου Δράσης.

Θα ακολουθήσει, σε συνεργασία με το Πράσινο Ταμείο, κατάστρωση ενδεικτικού προϋπολογισμού, με βάση τα παραπάνω και αναγνώριση των δυνατών πηγών χρηματοδότησης (κοινοτικών, εθνικών - δημόσιων και ιδιωτικών) και θα ξεκινήσει διαδικασία δημόσιας διαβούλευσης με διεξαγωγή συναντήσεων εργασίας, ημερίδων και συνεδρίων για την ιεράρχηση προτεραιοτήτων σε σχέση με τα παραπάνω. Για τον σκοπό αυτό θα διαμορφωθεί ιστότοπος όπου θα καταγράφονται οι απόψεις – σχόλια των εμπλεκόμενων φορέων/υπηρεσιών.

Κάθε εταίρος θα αναλάβει τον συντονισμό της δημοσιοποίησης – διαβούλευσης στον τομέα ευθύνης του.

Θα ακολουθήσει η διαμόρφωση του αρχικού Σχεδίου Δράσης, το οποίο και πάλι θα αποτελέσει αντικείμενο συναντήσεων εργασίας με αρμόδιες υπηρεσίες και εμπειρογνώμονες, ώστε να οριστικοποιηθούν οι βασικές του παράμετροι.

Θα ακολουθήσουν σεμινάρια επιμόρφωσης των στελεχών της δημόσιας διοίκησης (αλλά και των τραπεζών) που εμπλέκονται στη χρηματοδότηση και εποπτεία της διαχείρισης των περιοχών του δικτύου, ώστε να αφομοιώσουν τις βασικές παραμέτρους υλοποίησης του Σχεδίου Δράσης.

Το Σχέδιο Δράσης θα υιοθετηθεί κατόπιν από τις αρμόδιες υπηρεσίες, εθνικές και κοινοτικές, και θα αποτελέσει τη βάση του σχεδιασμού για την προγραμματική περίοδο 2014-2020. Τα τομεακά επιχειρησιακά προγράμματα, οι χρηματοδοτήσεις του Πράσινου Ταμείου, ο προγραμματισμός του κοινοτικού προγράμματος Life για την Ελλάδα, αλλά και τα τραπεζικά προϊόντα που θα ενισχύσουν τη χρηματοδότηση της διαχείρισης του δικτύου Natura, θα εναρμονισθούν με το Σχέδιο Δράσης και θα υλοποιηθούν με βάση τις κατευθύνσεις του.

Η Επιτροπή Φύση θα παρακολουθεί / αξιολογεί την πορεία υλοποίησης του Σχεδίου Δράσης, με βάση το Σχέδιο Παρακολούθησης και τα συμπεράσματα από την υλοποίηση των δύο πρώτων ετών θα καταγραφούν σε ετήσιες εκθέσεις.

Τα πορίσματα των εκθέσεων αυτών θα αποτελέσουν αντικείμενο συναντήσεων εργασίας των εμπλεκόμενων υπηρεσιών και φορέων, ώστε να υπάρξει η απαραίτητη αναπροσαρμογή - βελτιστοποίηση του Σχεδίου Δράσης.